

ЗМІСТ

Життя та наукова спадщина Івана Олександровича Гуржія

<i>Гуржій О. І.</i> До вивчення наукової спадщини І. О. Гуржія	8
<i>Гуржій І. О.</i> Лемки. Історико-етнографічна довідка про минуле і сучасне лемків	9
<i>Тищенко В. А.</i> Маловідомі сторінки ранньої біографії І. О. Гуржія	17

Історіографія та джерелознавство

<i>Самойленко Н. І.</i> Сторінки історії праболгар у творчому доробку В. Н. Жук	19
<i>Бондаренко О. В.</i> Купецтво Російської імперії дореформеної доби (дореволюційна та радянська історіографія)	20
<i>Шаравара Т. О.</i> Модернізація фінансової системи Російської імперії у другій половині XIX ст.: дорадянська історіографія	23
<i>Гоцуняк В. В.</i> Сучасний теоретико-методологічний погляд на Велику реформу 1861 р.: історіографічний аспект	25
<i>Сарасва О. В.</i> Історіографія діяльності земських установ в Україні	26
<i>Мойсієнко В. М.</i> Особливості концептуальної інтерпретації форми державного правління в українській лібералістиці наприкінці XIX – на початку XX ст.	28
<i>Синявська Л. І.</i> Продовольче питання в роки Першої світової війни: російська історіографія першої третини XX ст.	30
<i>Житков О. А.</i> Селянський чинник революції 1917 – 1920 рр. у сучасній українській історіографії	32
<i>Тараненко О. М.</i> Вплив Перебудови на розвиток української радянської історіографії аграрної політики П. Скоропадського (1985 – 1991 рр.)	34
<i>Свідерська О. М.</i> Сільськогосподарське виробництво на Поділлі та Південно-Східній Волині доби НЕПу в історіографії	35
<i>Капустян Г. Т.</i> Соціалізація землі у філософії економіста-аграрника Льва Літошенко	37
<i>Мариніна Ю. В.</i> Політика організацій українського національно-визвольного руху 1939 – 1945 рр. щодо євреїв в Україні: сучасна історіографія проблеми	38
<i>Голиш Г. М., Голиш Л. Г.</i> Стан вивчення українською історіографією участі неповнолітніх громадян підкупаційної України в радянському антинацистському русі опору 1941 – 1944 рр.	39
<i>Хисамутдинова Р. Р.</i> Последній советский голод в новейших исследованиях историков (конец 1980-х – 2000-е гг.)	41
<i>Федоренко Я. А.</i> Культурно-духовний розвиток українського села середини 1950-х рр.: історіографія проблеми	43
<i>Пачев С. І.</i> Тематичні пріоритети української історичної болгаристики у 1945 – 1991 рр.	45
<i>Присяжнюк Ю. П.</i> Європейський вплив на модерне пробудження українства у сучасній історіографії	46
<i>Петренко І. М.</i> Рукописні (архівні) джерела з історії дослідження шлюбно-сімейних відносин мирян XVIII ст.	50
<i>Макієнко О. А.</i> Колекції земських видань у бібліотечних зібраннях державних архівів України: походження, склад, історична доля	51
<i>Волошенко В. О.</i> «Народна медицина» на сторінках «Кіевской Старини»	54
<i>Ляліна Т. С.</i> Історія українських освітніх закладів на сторінках журналу «Русская старина» (1870 – 1918 рр.)	57
<i>Сусоров В. Д.</i> Нелегальні видання 1906 р. у Миколаєві (За матеріалами Миколаївського обласного державного архіву)	59
<i>Лаврут О. О.</i> «Одесский студент в цифрах» як джерело до вивчення побуту студентства УСРР періоду 1920-х рр.	62

<i>Ковальков О. Л.</i> Тенденції демографічного розвитку пореформеного села (на прикладі с. Вершино-Кам'янка Олександрійського повіту Херсонської губернії)	132
<i>Приймак О. М.</i> Соціальний інститут шлюбу в селянському середовищі Півдня України кінця XIX – початку XX ст.	134
<i>Крічкер О. Ю.</i> Розвиток примістечкового єврейського землеробства на Правобережній Україні у 1920-х рр.	136
<i>Ігнатуша О. О.</i> Національна ідентичність іноземних працівників Дніпровського будівництва (20 – 30-ті рр. XX ст.)	138
<i>Щетников В. П.</i> Окупаційний режим на Півдні України (1941 – 1944 рр.): демографічний та соціально-економічний аспекти у світлі архівних документів	140
<i>Перехрест О. Г., Іржавська А. П.</i> Демографічні втрати східних слов'ян унаслідок політики нацистського фізичного терору періоду Другої Світової війни	143
<i>Ломака О. А.</i> Етносоціальні процеси в Центральній-Українському регіоні 1959 – 1989 рр. (на матеріалах Кіровоградської області)	147

Культура та духовність українців

<i>Темченко А. І.</i> Кістяк у традиційних віруваннях східних слов'ян (на матеріалі лікувальних замовлянь)	149
<i>Кравченко О. В.</i> Виховні та сирітські будинки приказів громадської опіки в Україні (XIX – початок XX ст.)	153
<i>Блесін П. В.</i> Шляхи професійної соціалізації дітей православного сільського духовенства України у середині XIX – на початку XX ст.	155
<i>Тургенєв К. О.</i> Формування богословського аспекту як основи релігійної освіти та виховання в духовних навчальних закладах Півдня України (1861 – 1919 рр.)	156
<i>Чорний О. В.</i> Поширення знань культурно-освітніми установами Олександрійського повіту наприкінці XIX – на початку XX ст.	159
<i>Іваненко О. А.</i> Закордонні відрядження вчених університету Св. Володимира у 1890-х рр.	161
<i>Кантемирова Р. М.</i> Кустарні промисли як складова сільського буття у пореформену добу	163
<i>Пилипів І. В.</i> Політика Греко-католицької церкви у сфері шкільництва Східної Галичини (1919 – 1939 рр.)	164
<i>Абразумова О. М.</i> Суспільно-політичні процеси в українському селі періоду НЕПу	166
<i>Бабенко Л. Л.</i> Механізми та особливості ліквідації православних монастирів в Україні 1920-х рр.	168
<i>Бездітько Б. М., Харченко С. А.</i> Деякі аспекти діяльності релігійних общин в контексті реалізації мешканцями сіл права на віросповідання (20-ті рр. XX ст.)	170
<i>Костюкова О. М.</i> Напрями діяльності товариства «Геть немисльменність» в Україні (1920 – 30-і рр.)	172
<i>Трухманова С. Л.</i> Ліквідація системи краєзнавчих та історико-регіональних досліджень на Поділлі у кінці 1920-х – 30-х рр.	173
<i>Захарченко М. В.</i> Торгівельна мережа у сільській місцевості (друга половина 20-х рр. XX ст.)	174
<i>Дяків В. М.</i> Специфіка народної релігійності українців в умовах Другої світової війни	176
<i>Морозов А. Г., Гичка О. І.</i> Забезпеченість кадрами сільської медичної мережі (1946 – 1955 рр.)	179
<i>Лисак В. Ф.</i> Матеріальне становище сільської родини у 1950 – 60-х рр.: якість та рівень життя	181
<i>Чмільова С. В.</i> Українознавче наповнення змісту роботи закладів культури в сільському середовищі	183
<i>Мартиненко Н. М.</i> «Історія України» та «Історія української культури» в умовах інтернаціоналізації освіти	185
<i>Кущінірчук Я. В.</i> Соціальне служіння православного духовенства як невід'ємна складова державно-конфесійних відносин	186

Середньовіччя та ранньомодерна доба в історії України

<i>Михайлюк Ю. М.</i> Діяльність місцевої влади щодо підтримання правопорядку в Черкаському й Канівському повітах (староствах) у литовську добу	189
<i>Кісізь С. А.</i> Греко-слов'янська православна традиція та виклики нового часу	191
<i>Жук О. М.</i> Поселенська політика Росії та особливості поселень у Слобідській Україні другої половини XVII ст.	193
<i>Жук О. В.</i> Економічна криза 50 – 70-х рр. XVII ст. у Волинському воєводстві Речі Посполитої.	197
<i>Харсул О. В.</i> Християнське та іудейське населення міст Півдня Правобережної України XVIII ст. у контексті соціально-економічного розвитку	199
<i>Черемісін О. В.</i> Суперечності з приводу розмежування міського землеволодіння Херсону наприкінці XVIII ст.	201

Україна в умовах трансформацій XIX – початку XX ст.

<i>Резніт О. П.</i> Українське пореформене селянство (1861 – 1914 рр.): стан землеволодіння	203
<i>Вісин В. В.</i> Нормативно-правова база функціонування сільськогосподарської кооперації у Волинській губернії (друга половина XIX – початок XX ст.)	211
<i>Москалюк М. М.</i> Інфраструктура та технічна характеристика цукрових заводів українських губерній Російської імперії у другій половині XIX – на початку XX ст.	213
<i>Блесіна К. О.</i> Вирощування цукрового буряку в господарстві графів Бобринських	215
<i>Волос О. В.</i> Заліснення Степового Побужжя зусиллями громадськості та земств у XIX ст.	217
<i>Єрмілов В. С.</i> Утворення першої в Україні херсонської земської санітарної організації	219
<i>Сидорович О. С.</i> Розвиток споживчої кооперації Лівобережної України (1890-і – 1905 рр.)	221
<i>Макарець С. В.</i> Діяльність Дворянського земельного банку в губерніях Лівобережної України на рубежі XIX – XX ст.	223
<i>Ярославська Л. П.</i> Розвиток тваринництва на Правобережній Україні в кінці XIX – на початку XX ст.	225
<i>Дем'янюк О. Й.</i> Волинь під час Першої світової війни та Української революції (за матеріалами Державного архіву Волинської області)	227
<i>Сытченко А. В.</i> Дискусія Трудової народно-соціалістическої партії о самостійности України	229
<i>Ковальова Н. А.</i> Створення громадських комітетів в Україні 1917 р. та їхні функції щодо організації селянства	231
<i>Потанов О. М.</i> Роль міських дум Київщини в організації громадських робіт за часів Української держави (квітень – грудень 1918 р.)	233
<i>Гай-Нижник П. П.</i> Осібний (Особливий) відділ власного штабу гетьмана П. Скоропадського: структура, штат, завдання	235
<i>Герасимов Т. Ю.</i> Цукрова спекуляція на Поділлі доби Української держави П. Скоропадського (квітень – грудень 1918 р.)	237
<i>Іващенко В. А.</i> Нормативно-правова база податкової політики Директорії УНР (грудень 1918 – листопад 1920 рр.)	239

Україна в радянський період

<i>Лазуренко В. М.</i> Особливості забезпечення селянських господарств України технікою в першій половині 1920-х рр.	241
<i>Морозов А. Г., Абразимова О. М.</i> Селянський рух опору посиленню тоталітарного режиму в Україні 1920-х рр.	242
<i>Георгізов Г. М.</i> Диференціація свідомості українського селянина в умовах економічних перетворень 1921 – 1927 рр.	244
<i>Білик О. А.</i> Українське село в умовах наростаючої хлібозаготівельної кризи та згорання НЕПу	246
<i>Барабаш Ю. В.</i> Становлення транспортних комунікацій на Донбасі у 1920-х рр.	247
<i>Мартинюк Я. М.</i> Підтримка самоврядними установами сільського господарства та будівництво доріг на Волині у міжвоєнний період	249
<i>Матвеев А. Ю.</i> Третя хвиля розкуркулення на Поділлі та Південно-Східній Волині (осінь 1933 – 1934 рр.)	252
<i>Романець Н. Р.</i> Згорання масових репресій в українському селі (1933 – 1936 рр.)	254
<i>Калінкіна С. А.</i> Участь українського селянства в податковій системі Радянського Союзу у 30-х рр. XX ст.	256
<i>Тригуб П. М.</i> Південноукраїнське село на початку Великої Вітчизняної війни та в період румунсько-німецької окупації (на матеріалах Миколаївської області)	258
<i>Гальченко С. І.</i> Джерела нормованого постачання міського населення на визволеній території Центральної України в 1943 – 1944 рр.	260
<i>Жулканич Н. М.</i> Колективізація сільського господарства областей Українських Карпат як складова аграрних перетворень	262
<i>Верховцева І. Г.</i> Колективізація сільського господарства у Подунав'ї: аграрно-культурні аспекти	264
<i>Гичка О. І.</i> Реформування системи медичного обслуговування у сільській місцевості (1947 – 1950-ті рр.)	266
<i>Боковня В. М.</i> Органи внутрішніх справ УРСР в 1956 – 1962 рр.	267
<i>Нємов М. М.</i> Політичні аспекти підготовки виборчих кампаній в УРСР 1950 – 80-х рр.	269
<i>Гнатенко Л. О.</i> Переваги та недоліки реформування аграрного сектору України в період «хрущовської відлиги»	271

<i>Скрипник О. М.</i> Особливості здійснення програми будівництва та реконструкції підприємств хімічної промисловості в УРСР (1960 – 70-і рр.)	272
<i>Мазур О. О.</i> Проблеми розвитку тваринництва України напередодні запровадження Продовольчої програми 1982 р.	274
<i>Плахута В. В.</i> Розвиток державної політики у сфері цивільного захисту України	276

Всесвітня історія

<i>Чума Б. П.</i> Діяльність Луїса дель Кастильйо на посаді першого консула Королівства Іспанії в Одесі (1804 – 1825 рр.)	278
<i>Орлик В. М.</i> Регіональні особливості податкової політики уряду Російської імперії в дореформений період: проблеми методології дослідження	281
<i>Звіркоський І. В.</i> Склад та організаційна структура масонських об'єднань в Росії XIX ст.	283
<i>Ковтун І. О.</i> Принципи та недоліки системи комплектування збройних сил Російської імперії у XIX ст.	284
<i>Священко З. В.</i> «Комісія 16 листопада 1901 р.» та аграрне питання в Росії напередодні Революції 1905 – 1907 рр.	286
<i>Сингаївська Н. М.</i> Поляки в Російській думі: територіальне представництво та ідеологічні розбіжності	288
<i>Гладун М. Ю.</i> Фільварки графів Потоцьких в Ланцутському повіті після Першої світової війни	290
<i>Куровський Б. К.</i> Тилове забезпечення військ у початковий період Великої Вітчизняної війни: структурні зміни та чинники підвищення ефективності	291

Рецензії та огляди

<i>Мельниченко В. М.</i> Г.М. Голиш. Кризь роки й епохи. Історія і сучасність Чапаєвської школи. – Черкаси: “Вертикаль”, видавець ПП Кандич С.Г., 2010. – 284 с.: іл.	293
<i>Морозов А. Г., Голиш Г. М.</i> О.Г. Перехрест. Українське село в 1941 – 1945 рр.: соціально-економічне становище – Черкаси: Видавничий відділ ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011.	293
<i>Корновенко С. В.</i> Ю.І. Магась-Демидас, О.М. Федьков. Кооперативний рух у Подільській губернії. 1860-і – 1914 роки. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011.	295
Наші автори	297

